C/2025/639

10.2.2025

NEUVOSTON SUOSITUS

annettu 21 päivänä tammikuuta 2025,

Kyproksen kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä

(C/2025/639)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan,

ottaa huomioon asetuksen (EU) 2024/1263 ja erityisesti sen 17 artiklan,

ottaa huomioon komission suosituksen,

sekä katsoo seuraavaa:

YLEISIÄ NÄKÖKOHTIA

(1) Uudistettu unionin talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. Unionin talouden uudistetun ohjausjärjestelmän keskeiset osatekijät ovat talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263 ([1]) yhdessä liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanosta annetun muutetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 ([2]) ja jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksistä annetun muutetun neuvoston direktiivin 2011/85/EU ([3]) kanssa. Ohjausjärjestelmällä pyritään edistämään tervettä ja kestävää julkista taloutta sekä kestävää ja osallistavaa kasvua ja resilienssiä uudistuksilla ja investoinneilla ja ehkäisemään liialliset julkisen talouden alijäämät. Sillä myös edistetään jäsenvaltioiden sitoutumista ja painotetaan enemmän keskipitkää aikaväliä, mihin yhdistyy vaikuttavampi ja johdonmukaisempi sääntöjen noudattamisen valvonta.

(2) Kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat, jotka jäsenvaltiot toimittavat neuvostolle ja komissiolle, ovat uuden talouden ohjausjärjestelmän keskiössä. Suunnitelmilla on määrä saavuttaa seuraavat kaksi tavoitetta: on i) varmistettava muun muassa, että julkinen velka on sopeutuskauden loppuun mennessä uskottavasti lasku-uralla tai pysyy maltillisella tasolla ja että julkisen talouden alijäämä saadaan laskettua alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen ja pidettyä sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä, ja ii) varmistettava sellaisten uudistusten ja investointien toteuttaminen, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään unionin yhteisiä painopisteitä. Tätä varten kussakin suunnitelmassa on määrä esittää nettomenopolkua ([4]) koskeva keskipitkän aikavälin sitoumus, joka käytännössä asettaa budjettirajoitteen neljän tai viiden vuoden pituiseksi suunnitelman voimassaoloajaksi (jäsenvaltion vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen). Lisäksi suunnitelmassa on määrä selostaa, miten jäsenvaltio varmistaa sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisen, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson ja erityisesti maakohtaisten suositusten yhteydessä (mahdolliseen makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn liittyvät suositukset mukaan lukien) yksilöityihin keskeisiin haasteisiin, ja miten kyseinen jäsenvaltio aikoo edistää unionin yhteisiä painopisteitä. Julkisen talouden sopeutuskausi kestää neljä vuotta, ja sitä voidaan pidentää enintään kolmella vuodella, jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden, joka täyttää asetuksessa (EU) 2024/1263 säädetyt kriteerit.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Neuvoston asetus (EU) 2024/1264, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Neuvoston direktiivi (EU) 2024/1265, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta (EUVL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklassa määritellyt nettomenot eli julkiset menot ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

(3) Suunnitelman toimittamisen jälkeen komission on määrä arvioida, täyttääkö se asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset.

(4) Neuvoston on määrä antaa komission suosituksesta suositus, jolla asetetaan kyseisen jäsenvaltion nettomenopolku ja tarvittaessa hyväksytään julkisen talouden sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuus.

KYPROKSEN KANSALLISTA KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN FINANSSIPOLIITTIS-RAKENTEELLISTA SUUNNITELMAA KOSKEVIA NÄKÖKOHTIA

(5) Kypros toimitti kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelmansa neuvostolle ja komissiolle 15 päivänä lokakuuta 2024. Suunnitelma toimitettiin asetuksen (EU) 2024/1263 36 artiklassa säädetyn määräajan pidennystä noudattaen, kuten komission kanssa oli sovittu Kyproksen esittämien perustelujen vuoksi. Kypros toimitti 15 päivänä marraskuuta 2024 lisäyksen nettomenopolun tarkistamiseksi, jotta se vastaisi uudempia tietoja. Tarkistus oli tarpeen, koska tietyn merkittävän transaktion tilastollista kirjaamista muutettiin suunnitelman toimittamisen jälkeen, mikä vaikutti merkittävästi vuoden 2023 menotasoon sekä vuoden 2024 ja sopeutuskauden 2025–2028 suunniteltuihin menojen kasvuun ja menotasoon.

Suunnitelman toimittamista edeltävä prosessi

(6) Jotta ennen kansallisten keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisten suunnitelmien toimittamista käytävää vuoropuhelua voitaisiin rajata, komissio lähetti Kyprokselle 21 päivänä kesäkuuta 2024 asetuksen (EU) 2024/1263 9 artiklan mukaisesti viiteuran ([5]). Komissio julkaisi viiteuran 15 päivänä lokakuuta 2024 ([6]). Viiteura on riskiperusteinen ja sillä varmistetaan, että viimeistään julkisen talouden sopeutuskauden päättyessä ja ilman muita sopeutuskauden jälkeen toteutettavia julkisen talouden toimenpiteitä julkinen velka on uskottavasti lasku-uralla tai pysyy keskipitkällä aikavälillä maltillisella tasolla ja että julkisen talouden alijäämä saadaan sopeutuskauden aikana laskettua alle 3 prosentin suhteessa BKT:hen ja keskipitkällä aikavälillä pidettyä kyseisen viitearvon alapuolella. Keskipitkällä aikavälillä tarkoitetaan sopeutuskauden päättymistä seuraavaa kymmenen vuoden ajanjaksoa. Viiteura on asetuksen (EU) 2024/1263 7 ja 8 artiklan mukaisesti myös velkakestävyyttä koskevan turvalausekkeen ja alijäämän resilienssiä koskevan turvalausekkeen mukainen. Kyproksen viiteuran mukaan nettomenot eivät saisi kesäkuussa 2024 ennakolta toimitetun ohjauksen perustana olevien komission oletusten perusteella ja olettaen, että sopeutuskausi on neljä vuotta, kasvaa taulukossa 1 esitettyjä lukemia enempää. Tämä vastaa sopeutuskaudella (2025–2028) 4,9 prosentin keskimääräistä nettomenojen kasvua.

Taulukko 1: Komission Kyprokselle 21 päivänä kesäkuuta 2024 esittämä viiteura

	2025	2026	2027	2028	Keskiarvo 2025–2028
Nettomenojen enimmäiskasvu (vuotuinen, %)	5,9	5,0	4,5	4,3	4,9

Lähde: Komission laskelmat.

(7) Kypros ja komissio kävivät heinäkuusta syyskuuhun 2024 teknisen vuoropuhelun asetuksen (EU) 2024/1263 12 artiklaa noudattaen. Vuoropuhelun keskiössä olivat Kyproksen kaavailema nettomenopolku ja sen makrotaloudelliset taustaoletukset, jotka koskivat erityisesti potentiaalista tuotantoa ja tuotantokuilua. Lisäksi teknisissä vuoropuheluissa tarkasteltiin sellaisten suunniteltujen uudistusten ja investointien toteuttamista, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin tärkeimpiin haasteisiin sekä edistetään unionin yhteisiä painopisteitä eli oikeudenmukaista vihreää ja digitaalista siirtymää, yhteiskunnan ja talouden resilienssiä, energiaturvallisuutta ja puolustusvoimavarojen kehittämistä.

([5]) Jäsenvaltioille ja talous- ja rahoituskomitealle ennakolta toimitettu ohjaus sisältää viiteurat pidentämättömälle (neljän vuoden) sopeutuskaudelle ja pidennetylle (seitsemän vuoden) sopeutuskaudelle. Se sisältää myös tärkeimmät lähtöolosuhteet ja taustaoletukset, joita keskipitkän aikavälin julkista velkaa koskevassa komission ennustekehyksessä on käytetty. Viiteura on laskettu komission velkakestävyysraportissa (Debt Sustainability Monitor 2023) (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en) kuvatun menetelmän perusteella. Sen perustana on Euroopan komission kevään 2024 talousennuste ja sen vuoteen 2033 asti ulottuva keskipitkän aikavälin pidennys. Pitkän aikavälin BKT:n kasvu ja ikääntymisestä aiheutuvat kustannukset ovat komission ja neuvoston yhteisen ikääntymisraportin (2024 Ageing Report) (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en) mukaisia.

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/20a00b2c-4847-446b-a103-192958a1e11a_en?filename=Commission_prior_guidance-cyprus_en.pdf.

(8) Kyproksen suunnitelmassaan toimittamien tietojen mukaan ennen suunnitelman toimittamista ei järjestetty asetuksen (EU) 2024/1263 11 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua asiaankuuluvien kansallisten sidosryhmien (mukaan lukien työmarkkinaosapuolet) kuulemisprosessia asetuksen (EU) 2024/1263 36 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädettyjen siirtymäsäännösten mukaisesti. Suunnitelman mukaan työmarkkinaosapuolia ja kansalaisyhteiskuntaa oli jo kuultu keskeisten uudistusten ja investointien osalta Kyproksen elpymis- ja palautumissuunnitelman valmistelun yhteydessä.

(9) Kyproksen finanssipoliittinen neuvosto antoi vuoden 2025 talousarviomenettelyn yhteydessä lausunnon vuoden 2025 talousarvioesityksen ja vuosien 2025–2027 julkisen talouden keskipitkän aikavälin kehyksen perustana olevasta makrotalouden ennusteesta ja makrotaloudellisista oletuksista. Neuvosto pitää oletuksia uskottavina ja katsoo, että nettomääräisten perusmenojen kasvu on EU:n uuden talouden ohjausjärjestelmän Kyprosta koskevien velvoitteiden mukainen.

Muut asiaan liittyvät prosessit

(10) Kypros toimitti vuotta 2025 koskevan alustavan talousarviosuunnitelmansa 15 päivänä lokakuuta 2024. Komissio antoi tästä alustavasta talousarviosuunnitelmasta lausunnon 26 päivänä marraskuuta 2024 ([7]).

(11) Komissio totesi 19 päivänä kesäkuuta 2024, että Kyproksella on makrotalouden epätasapainoja. Kyproksella on erityisesti yksityiseen, julkiseen ja ulkoiseen velkaan liittyviä haavoittuvuuksia. Ne ovat yleisesti ottaen lieventyneet mutta ovat edelleen merkityksellisiä, kun taas vaihtotaseen suuri alijäämä on kasvanut entisestään.

(12) Neuvosto antoi 21 päivänä lokakuuta 2024 Kyprokselle eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä useita maakohtaisia suosituksia ([8]).

YHTEENVETO SUUNNITELMASTA JA KOMISSION ARVIO SIITÄ

(13) Komissio on arvioinut suunnitelman asetuksen (EU) 2024/1263 16 artiklaa noudattaen seuraavasti:

Tausta: makrotalouden ja julkisen talouden tilanne ja näkymät

(14) Talouden toimeliaisuus lisääntyi vuonna 2023 Kyproksessa 2,6 prosenttia, mikä johtui kotimaisesta kysynnästä ja erityisesti reaalipalkkojen elpymisen tukemasta yksityisestä kulutuksesta. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteessa talouden odotetaan vuonna 2024 kasvavan 3,6 prosenttia investointien ja voimakkaan viennin ansiosta. Kasvu on peräisin erityisesti matkailualalta sekä ICT-alalta ja merikuljetuspalveluista. Myös kotitalouksien kulutuksen odotetaan edistävän kasvua, vaikkakin hitaammin. Samanlaiset tekijät tukevat reaalisen BKT:n kasvua, jonka odotetaan pysyvän dynaamisena vuosina 2025 (2,8 %) ja 2026 (2,5 %). Myös potentiaalisen BKT:n kasvun odotetaan pysyvän vakaana kyseisinä vuosina pääomaintensiteetin kasvun ja suotuisan työmarkkinadynamiikan ansiosta. Työttömyysaste oli 5,9 prosenttia vuonna 2023, ja komissio ennakoi sen laskevan 4,9 prosenttiin vuonna 2024, 4,7 prosenttiin vuonna 2025 ja 4,5 prosenttiin vuonna 2026. Inflaation (BKT-deflaattorin kasvu), joka vuonna 2023 oli 3,8 prosenttia, ennakoidaan hidastuvan hieman 3,5 prosenttiin vuonna 2024 ja hidastuvan edelleen 2,3 prosenttiin vuonna 2025 ja 2,2 prosenttiin vuonna 2026.

(15) Julkisen talouden kehityksestä voidaan todeta, että vuonna 2023 Kyproksen julkisen talouden ylijäämä oli 2,0 prosenttia suhteessa BKT:hen. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteen mukaan se kasvaa 3,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024, supistuu 2,7 prosenttiin vuonna 2025 ja politiikan säilyessä muuttumattomana pysyy ennallaan 2,7 prosentissa vuonna 2026. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteessa on otettu huomioon vuodeksi 2025 laadittu Kyproksen talousarvioesitys, jonka hallitus hyväksyi lokakuussa 2024 ja josta kansallisen parlamentin odotetaan äänestävän joulukuussa 2024. Julkinen velka oli vuoden 2023 lopussa 73,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteen mukaan velkasuhde supistuu vuoden 2024 loppuun mennessä 66,4 prosenttiin. Sen ennakoidaan supistuvan vuoden 2025 loppuun mennessä 61,4 prosenttiin ja vuoden 2026 loppuun mennessä 56,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Komission julkisen talouden ennusteessa ei sellaisenaan oteta huomioon keskipitkän aikavälin suunnitelmiin sisältyviä politiikkasitoumuksia ennen kuin niiden tukena on uskottavasti ilmoitettuja ja riittävän tarkasti määritettyjä konkreettisia politiikkatoimenpiteitä.

Nettomenopolku ja tärkeimmät suunnitelmaan sisältyvät makrotaloudelliset oletukset

(16) Kyproksen kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma kattaa vuodet 2025–2028, ja siinä esitetään julkisen talouden sopeutus neljäksi vuodeksi.

(17) Suunnitelma sisältää kaikki asetuksen (EU) 2024/1263 13 artiklassa edellytetyt tiedot.

([7]) Komission lausunto Kyproksen alustavasta talousarviosuunnitelmasta, 26.11.2024, C(2024) 9050 final.
([8]) Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä lokakuuta 2024, Kyproksen talous-, finanssi-, työllisyys- ja rakennepolitiikasta.

(18) Suunnitelmassa sitoudutaan taulukossa 2 esitettyyn nettomenopolkuun, joka vastaa 5,2 prosentin keskimääräistä nettomenojen kasvua vuosina 2025–2028. Suunnitelmassa ilmoitettu keskimääräinen nettomenojen kasvu sopeutuskaudella (2025–2028) on suurempi kuin komission 21 päivänä kesäkuuta 2024 toimittamalla viiteuralla. Suunnitelmassa oletetaan, että potentiaalisen BKT:n kasvu hidastuu asteittain 3,9 prosentista (vuonna 2024) 3,1 prosenttiin vuoteen 2028 mennessä. Lisäksi suunnitelmassa oletetaan, että BKT-deflaattorin kasvuvauhti pysyy korkeana vuonna 2024, mikä johtuu pääasiassa siitä, että julkisen hallinnon deflaattorin ennakoidaan olevan korkealla. Tämä puolestaan johtuu automaattisen indeksointimekanismin odotetusta täysimittaisesta täytäntöönpanosta. Seuraavina vuosina BKT-deflaattorin odotetaan lähentyvän asteittain 2:ta prosenttia.

Taulukko 2: Nettomenopolku ja tärkeimmät Kyproksen suunnitelmaan sisältyvät oletukset

	2024	2025	2026	2027	2028	Keskiarvo suunnitelman voimassaoloaikana 2025–2028
Nettomenojen kasvu (vuotuinen, %)	2,7	6,0	5,0	5,4	4,3	5,2
Nettomenojen kasvu (kumulatiivinen, perusvuodesta 2023, %)	2,7	8,9	14,3	20,5	25,7	—
Potentiaalisen BKT:n kasvu (%)	3,9	3,6	3,3	3,3	3,1	3,3
Inflaatio (BKT-deflaattorin kasvu) (%)	3,8	2,4	2,0	2,0	2,0	2,1

Lähde: Kyproksen kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma ja komission laskelmat.

Suunnitelmaan sisältyvien nettomenositoumusten vaikutukset julkiseen velkaan

(19) Jos nettomenopolku, johon suunnitelmassa on sitouduttu, ja sen perustana olevat oletukset toteutuvat, julkinen velka, joka vuonna 2024 oli 66 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistuisi suunnitelman mukaan vähitellen niin, että se olisi vuonna 2028 sopeutuskauden päättyessä 47,4 prosenttia, kuten seuraavasta taulukosta ilmenee. Velkasuhteen arvioidaan supistuvan lähes 19 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen sopeutuskaudella vuoteen 2028 asti. Sopeutuksen jälkeen keskipitkällä aikavälillä (vuoteen 2038) julkisen talouden velkasuhteen ennustetaan jatkavan supistumistaan suunnitelman mukaisesti niin, että se laskee 27,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2038 mennessä ([9]).

Taulukko 3: Julkisen velan ja julkisen talouden rahoitusaseman kehittyminen Kyproksen suunnitelmassa

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Julkinen velka (% suhteessa BKT:hen)	77,4	68,9	64,2	58,8	53,3	47,4	27,9
Julkisen talouden rahoitusasema (% suhteessa BKT:hen)	3,3	3,9	2,7	2,6	2,1	2,1	0,8

Lähde: Kyproksen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma.

Näin ollen julkinen velka saataisiin suunnitelman ja sen lisäyksen mukaan vuoden 2026 loppuun mennessä laskettua perussopimuksessa suhteessa BKT:hen asetetun 60 prosentin viitearvon alapuolelle. Tämä on suunnitelman oletusten perusteella uskottavaa, ja kaikissa Euroopan komission velkakestävyysanalyysin deterministisissä

([9]) Suunnitelma toimitettiin 15 päivänä lokakuuta 2024, mutta siihen tehtiin lisäys, jotta voitiin ottaa huomioon valtion uuteen virkamiesten eläkejärjestelmään maksaman 360 miljoonan euron suorituksen tilastollista käsittelyä koskeva muutos, joka julkaistiin 22 päivänä lokakuuta 2024 ja vaikutti merkittävästi nettomenojen kasvu-uraan.

stressitesteissä velan ennustetaan olevan alle 60 prosenttia suhteessa BKT:hen vuoteen 2038 mennessä. Näin ollen suunnitelmassa esitetty nettomenopolku vastaa suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella asetuksen (EU) 2024/1263 6 artiklan a alakohdassa ja 16 artiklan 2 kohdassa säädettyä velkavaatimusta.

Suunnitelmaan sisältyvien nettomenositoumusten vaikutukset julkisen talouden rahoitusasemaan

(20) Suunnitelmaan sisältyvien nettomenopolun ja oletusten perusteella julkisen talouden ylijäämä olisi 2,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2025, 2,6 prosenttia vuonna 2026 ja 2,1 prosenttia vuosina 2027 ja 2028. Näin ollen suunnitelman mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen ei ylittäisi sopeutuskauden lopussa (2028) 3 prosentin viitearvoa. Myöskään sopeutuskautta seuraavien kymmenen vuoden aikana (eli vuoteen 2038) julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen ei ylittäisi 3 prosentin viitearvoa. Näin ollen suunnitelmassa esitetty nettomenopolku vastaa suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella asetuksen (EU) 2024/1263 6 artiklan b alakohdassa ja 16 artiklan 2 kohdassa säädettyä alijäämävaatimusta.

Alijäämän resilienssiä koskevan turvalausekkeen noudattaminen suunnitelmassa

(21) Jos suunnitelman oletukset ja sitoumukset toteutuvat, rakenteellinen alijäämä pysyisi alle 1,5 prosentissa suhteessa BKT:hen koko sopeutuskauden ajan. Näin ollen suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella asetuksen (EU) 2024/1263 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yhteisen resilienssiä koskevan marginaalin noudattaminen jatkuu, joten asetuksen (EU) 2024/1263 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua rakenteellisen perusjäämän lisäparannusta ei edellytetä.

Velkakestävyyttä koskevan turvalausekkeen noudattaminen suunnitelmassa

(22) Koska julkinen velka on vuosina 2024 ja 2025 suunnitelman mukaan 60–90 prosenttia suhteessa BKT:hen, velkasuhteen on asetuksen (EU) 2024/1263 7 artiklan mukaisesti pienennyttävä keskimäärin vähintään 0,5 prosenttiyksikköä vuodessa, kunnes se laskee alle 60 prosentin. Keskimääräinen pienentyminen lasketaan vuosilta 2024–2026, ja se on 5,1 prosenttiyksikköä (ks. taulukko 3). Näin ollen suunnitelmassa esitetty nettomenopolku on suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella johdonmukainen velkakestävyyttä koskevan turvalausekkeen kanssa.

Suunnitelman makrotaloudelliset oletukset

(23) Suunnitelma perustuu oletuksiin, jotka eroavat Kyprokselle 21 päivänä kesäkuuta 2024 toimitetuista komission oletuksista. Erityisesti suunnitelmassa sovelletaan eri oletuksia kuuteen muuttujaan, joita ovat muun muassa vuoden 2024 rakenteellisen perusjäämän lähtötaso, tulojousto suhteessa BKT:hen ja kasvuoletukset (jotka koskevat reaalista ja potentiaalista kasvua sekä tuotantokuilun umpeen kuromista). Seuraavassa esitetään arvio näistä oletuksiin liittyvistä eroista. Oletuksiin liittyvät erot, joiden vaikutus keskimääräiseen nettomenojen kasvuun on merkittävin, luetellaan jäljempänä, ja kutakin oletusta arvioidaan erikseen.

— Lähtötaso on suotuisampi, koska rakenteellinen perusjäämä vuonna 2024 on suunnitelmassa huomattavasti korkeampi kuin komission oletuksissa. Suunnitelmassa käytetään ajantasaisempia tietoja ja ennustetaan, että rakenteellinen perusylijäämä on 4,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kun ennakolta annetussa ohjauksessa sen ennustetaan olevan 3,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tämä johtuu toteutumatietojen perusteella huomattavasti odotettua suuremmista verotuloista. Näin ollen tätä oletusta pidetään asianmukaisesti perusteltuna.

— Suunnitelmassa oletettu tulojousto suhteessa BKT:hen poikkeaa komission olettamasta rakenteellisten tulojen yksikköjoustosta suhteessa potentiaaliseen BKT:hen. Suunnitelman oletus tulojen alhaisemmasta osuudesta suhteessa BKT:hen on varovaisempi, ja sen mukaan tulot kasvavat hinta- ja tulokehityksen mukaisesti. Siinä myös oletetaan, että verotapausten suman purkamisesta ja verohallinnon mahdollisista parannuksista ei saada lisätuloja. Näin ollen tätä oletusta pidetään asianmukaisesti perusteltuna. Tämä tekee suunnitelmassa ilmoitetusta keskimääräisestä nettomenojen kasvusta komission oletuksiin perustuvaa kasvua pienemmän.

— Suunnitelmassa oletetaan, että reaalisen BKT:n kasvu hidastuu vuodelle 2024 arvioidusta 3,7 prosentista 3,1 prosenttiin vuonna 2025 ja kiihtyy taas sen jälkeen nousten 3,3 prosenttiin vuonna 2027. Komission ennakolta antamassa ohjauksessa ennustetaan heikompaa kasvua siten, että se on 2,8 prosenttia vuonna 2024 ja nousee 3,0 prosenttiin vuonna 2025, kunnes se hidastuu 1,5 prosenttiin vuonna 2027. Kaiken kaikkiaan suunnitelmassa oletettu reaalisen BKT:n kasvuprofiili sopeutuskaudella on komission oletusta suotuisampi. Samalla se on myös epävakaampi. Suunnitelmassa oletettu sopeutuskauden jälkeinen profiili on samanlainen

kuin komission ennakolta antamassa ohjauksessa. Suunnitelmassa oletetaan, että potentiaalisen BKT:n kasvu pysyy yli 3 prosentissa koko sopeutuskauden ajan, mikä on enemmän kuin komission ennakolta antamassa ohjauksessa oletettu noin 2 prosentin keskimääräinen potentiaalinen kasvu. Suunnitelma ei myöskään vastaa oletusta sellaisesta potentiaalisesta kasvu-urasta, jossa tuotantokuilu kurottaisiin umpeen vuoteen 2028 mennessä. Tämä oletus ei ole johdonmukainen velkakestävyyden analysointikehyksen kanssa.

Jäljelle jäävillä oletuksiin liittyvillä eroilla ei ole merkittävää vaikutusta keskimääräiseen nettomenojen kasvuun komission oletuksiin verrattuna. Kaiken kaikkiaan kaikki oletuksiin liittyvät erot yhdessä voisivat johtaa viiteuraa suurempaan keskimääräiseen nettomenojen kasvuun ilman, että tämä vaikuttaisi suunnitelman yhdenmukaisuuteen asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimuksen kanssa. Kypros on kuitenkin valinnut Euroopan komission 21 päivänä kesäkuuta 2024 toimittaman viiteuran mukaisen menopolun, jota on mukautettu ainoastaan merkittävän transaktion (valtion maksusuoritus uuteen virkamiesten eläkejärjestelmään) tilastollisessa käsittelyssä tapahtuneen muutoksen vaikutuksen huomioon ottamiseksi. Tämä johti keskimääräiseen nettomenojen kasvuun, joka on noin 0,3 prosenttiyksikköä komission viiteuraa suurempi vuoden 2024 uuden lähtötason vuoksi. Komissio ottaa edellä esitetyn arvion suunnitelmaan liittyvistä oletuksista huomioon tämän suosituksen noudattamista koskevissa tulevissa arvioissa.

Suunnitelmaan sisältyvä finanssipoliittinen strategia

(24) Suunnitelman ohjeellisen finanssipoliittisen strategian mukaan nettomenoja koskevat sitoumukset toteutetaan pääasiassa nykyisten politiikkojen avulla. Suunnitelmassa otetaan huomioon hyväksyttyjen tulo- ja menopuolen toimenpiteiden vaikutukset. Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa vuonna 2024 hyväksytyt julkisen sektorin palkankorotukset, haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien asumistarpeita tukevat toimenpiteet, verokantojen alennusten asteittainen poistaminen ja henkilön tuloveron veroluokkien indeksoimatta jättäminen. Suunnitelmassa ei oleteta, että lisätuloja saadaan verotapausten suman purkamisesta, joka voi edelleen vaikuttaa positiivisesti tulojen kasvuun viime vuosien tapaan. Suunnitelmassa korostetaan, että asetetut tavoitteet saavutetaan toteuttamatta lisää julkisen talouden toimenpiteitä. Vuoden 2025 alustavassa talousarviosuunnitelmassa toistetaan tämä kanta ja vahvistetaan, että vuoden 2025 nettomenositoumuksen saavuttaminen ei edellytä lisää julkisen talouden toimenpiteitä ([10]).

Suunnitelmaan sisältyvät uudistus- ja investointiaikeet, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä

(25) Suunnitelmassa kuvataan aikomuksia, jotka liittyvät uudistuksiin ja investointeihin, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä (erityisesti maakohtaisissa suosituksissa, makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn liittyvät suositukset mukaan lukien) yksilöityihin tärkeimpiin haasteisiin ja edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä. Suunnitelma sisältää kattavan luettelon noin 50 uudistuksesta ja investoinnista, joilla edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä. Niistä 26 saa rahoitustukea elpymis- ja palautumistukivälineestä ja 24 koheesiopolitiikan rahastoista.

(26) Oikeudenmukaiseen vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvän yhteisen painopisteen ja asetuksessa (EU) 2021/1119 asetettujen ilmastotavoitteiden osalta suunnitelma sisältää sekä kansallisista että EU:n rahastoista rahoitettuja uudistuksia ja investointeja. Useimmat suunnitelmassa esitetyistä vihreän siirtymän toimenpiteistä sisältyvät myös Kyproksen kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen parantamista koskevaan vuonna 2024 annettuun maakohtaiseen suositukseen vastaamiseksi suunnitelmaan on sisällytetty uudistus, jolla tarkistetaan ja päivitetään Kyproksen kansallista strategiaa ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi. Uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamista sekä energiainfrastruktuurin ja -verkkojen parantamista koskevaan vuonna 2023 annettuun maakohtaiseen suositukseen vastaamiseksi suunnitelmaan on sisällytetty sähköverkon digitalisointi uusiutuvan energian käytön lisäämiseksi edelleen (koheesiopolitiikan rahastot) ja ”suuri meriyhdysjohto” (Great Sea Interconnector) (joka sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan). Energiatehokkuutta koskevaan vuonna 2023 annettuun maakohtaiseen suositukseen vastaamiseksi suunnitelmaan on sisällytetty investointeja koulujen energiatehokkuuden parantamiseksi (koheesiopolitiikan rahastot) sekä uusiutuvien energialähteiden ja yksittäisten energiatehokkuustoimenpiteiden edistämiseksi asunnoissa (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan). Kestävään liikenteeseen siirtymistä koskevaan vuonna 2023 annettuun maakohtaiseen suositukseen on vastattu sisällyttämällä suunnitelmaan sähköajoneuvojen hankkimisen tukeminen (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan) sekä kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmia koskevia infrastruktuurihankkeita (sisältyvät elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ja koheesiopolitiikan rahastoihin). Vuonna 2020 annettuun vesi- ja jätehuollon parantamista koskevaan maakohtaiseen suositukseen on vastattu sisällyttämällä suunnitelmaan yhdyskuntajätteen erilliskeräyksen maanlaajuinen järjestelmä (koheesiopolitiikan rahastot) ja kansallinen kiertotalouden toimintasuunnitelma (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ja koheesiopolitiikan rahastoihin). Vuonna 2019 annettuun maakohtaiseen suositukseen digitaalisten taitojen parantamisen edistämisestä on vastattu sisällyttämällä suunnitelmaan digitaalisia taitoja koskeva toimintasuunnitelma (sisältyy elpymis- ja

([10]) Ks. komission lausunto Kyproksen alustavasta talousarviosuunnitelmasta, 26.11.2024, C(2024) 9050 final.

palautumissuunnitelmaan). Vuonna 2020 annettuun maakohtaiseen suositukseen julkisen sektorin digitalisoinnista on vastattu sisällyttämällä suunnitelmaan julkisten palvelujen digitalisointi (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ja koheesiopolitiikan rahastoihin) sekä sähköisen henkilöllisyyden käyttöönotto. Vuonna 2020 annettuun maakohtaiseen suositukseen tutkimuksen ja innovoinnin parantamisesta on vastattu sisällyttämällä suunnitelmaan Kyproksen pääomarahaston toiminta (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan). Rahasto lisää vaihtoehtoisten rahoituslähteiden saatavuutta erityisesti innovatiivisille yrityksille ja startup-yrityksille.

(27) Yhteiskunnan ja talouden resilienssiin liittyvän yhteisen painopisteen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin osalta suunnitelma sisältää sekä kansallisilla että EU:n varoilla rahoitettuja uudistuksia ja investointeja. Vuonna 2024 annettuun maakohtaiseen suositukseen valtio-omisteisten yhteisöjen hallinnon parantamisesta kansainvälisten standardien mukaisesti on vastattu sisällyttämällä suunnitelmaan toimintasuunnitelma, joka koostuu neljästä toimintapilarista. Vuosina 2019 ja 2020 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin liiketoimintaympäristön ja rahoituksen saannin parantamisesta on vastattu sisällyttämällä suunnitelmaan strategisen kehittämisen hankkeiden menettelyjen yksinkertaistaminen (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), kansallisen kehitysviraston perustaminen (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan) sekä Kyproksen pääomarahaston toiminta (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan). Vuonna 2020 annettuun maakohtaiseen suositukseen verojärjestelmän vaikuttavuuden, tehokkuuden ja oikeudenmukaisuuden parantamisesta on vastattu sisällyttämällä suunnitelmaan joukko aggressiiviseen verosuunnitteluun liittyviä toimenpiteitä (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan). Vuonna 2020 annettuun maakohtaiseen suositukseen toteutusvalmiiden julkisten investointihankkeiden aikaistamisesta on vastattu sisällyttämällä suunnitelmaan kestävää kaupunkiliikennettä koskevia infrastruktuurihankkeita, vedenpuhdistamojen kunnostaminen ja älykkään mittausinfrastruktuurin asentaminen ja käyttöönotto (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan). Vuonna 2024 annettuun maakohtaiseen suositukseen koulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen vahvistamisesta on vastattu sisällyttämällä suunnitelmaan uusi koulutustyön ja kouluttajien arviointijärjestelmä (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), ylemmän perusasteen teknillisen ja yleissivistävän koulutuksen opetussuunnitelmien uudistaminen (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), teknillisen ammattikoulutuksen kehittämistoimenpiteitä (koheesiopolitiikan rahastot), julkisten työvoimapalvelujen digitalisointi ja tehostaminen (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), Kyproksen elinikäisen oppimisen strategian 2021–2027 täytäntöönpano sekä yksilöllisten oppimistilien kehittäminen (koheesiopolitiikan rahastot). Vuonna 2020 annettuun maakohtaiseen suositukseen joustavien työjärjestelyjen edistämisestä on vastattu sisällyttämällä suunnitelmaan erilaisia järjestelyjä (koheesiopolitiikan rahastot). Vuosina 2019 ja 2020 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin kohtuuhintaisen varhaiskasvatuksen tarjoamisesta ja riittävästä ansionmenetyksen korvaamisesta sekä sosiaalisen suojelun saatavuudesta kaikille on vastattu sisällyttämällä suunnitelmaan muun muassa esiopetuksen uudistaminen, kouluja ja sosiaalista osallisuutta koskevia toimia (DRA.S.E.+) ja kotien perustaminen lapsille, käytöshäiriöistä kärsiville nuorille, vammaisille ja pitkäaikaishoitoa tarvitseville henkilöille (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ja koheesiopolitiikan rahastoihin) sekä taattu vähimmäistoimeentulo (koheesiopolitiikan rahastot). Vuonna 2020 annettuun maakohtaiseen suositukseen terveydenhuoltojärjestelmän resilienssin ja kapasiteetin parantamisesta on vastattu sisällyttämällä suunnitelmaan investointeja sairaaloiden laajentamiseen, parantamiseen tai rakentamiseen (sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan).

(28) Energiaturvallisuuteen liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla parannetaan ja laajennetaan sähköverkkoa ja varastointia uusiutuvien energialähteiden kasvavan osuuden huomioimiseksi, vähennetään riippuvuutta fossiilisista polttoaineista sekä laajennetaan ja nopeutetaan energiatehokkuustoimenpiteitä. Suunnitelmaan on sisällytetty ”suuri meriyhdysjohto” (Great Sea Interconnector), jonka avulla pyritään kehittämään energiaverkkojen yhteenliittämistä naapurimaiden kanssa. Kyseessä on energiainfrastruktuurihanke, jonka tarkoituksena on yhdistää Kyproksen ja Kreikan ja myöhemmässä vaiheessa Israelin sähköverkot.

(29) Puolustusvoimavaroihin liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelma ei sisällä toimenpiteitä.

(30) Suunnitelmassa esitetään yleiskatsaus EU:n yhteisiin painopisteisiin liittyvistä julkisten investointien tarpeista Kyproksessa. Oikeudenmukaiseen vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvän yhteisen painopisteen ja asetuksessa (EU) 2021/1119 asetettujen ilmastotavoitteiden osalta suunnitelma sisältää Kyproksen kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassa yksilöidyt 21,6 miljardin euron julkiset ja yksityiset investointitarpeet uusien päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi, julkisten sairaaloiden energiatehokkuuden parantamiseksi ja uuden sähköisten hankintojen järjestelmän käyttöönottamiseksi. Yhteiskunnan ja talouden resilienssiin liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelma sisältää terveydenhuoltojärjestelmän parantamiseen liittyviä investointitarpeita, kuten kansallisen sähköisestä terveydenhuollosta vastaavan viranomaisen toteuttaman sähköisten tiedostojen yhteisen tietokannan kehittämisen. Puolustusvoimavaroihin liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelma sisältää olemassa olevien infrastruktuuriyksiköiden laajentamiseen ja parantamiseen, yhteiseurooppalaisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden yhteisrahoitukseen sekä puolustusalan kansallisten tutkimus- ja kehityshankkeiden rahoittamiseen liittyviä investointitarpeita.

Komission arvion päätelmä

Kaiken kaikkiaan komission näkemys on, että Kyproksen suunnitelma täyttää asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset.

NEUVOSTON KOKONAISPÄÄTELMÄ

(31) Neuvosto suhtautuu myönteisesti Kyproksen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliseen suunnitelmaan ja katsoo, että panemalla se täysimääräisesti täytäntöön voitaisiin edistää tervettä julkista taloutta ja tukea julkisen velan kestävyyttä sekä kestävää ja osallistavaa kasvua.

(32) Neuvosto panee merkille komission arvion suunnitelmasta. Neuvosto kuitenkin pyytää, että komissio esittää tulevia suunnitelmia koskevan arvionsa erillisenä asiakirjana eikä komission suosituksissa neuvoston suosituksiksi.

(33) Neuvosto panee merkille komission arvion nettomenopolusta ja tärkeimmistä suunnitelmaan sisältyvistä makrotaloudellisista oletuksista, myös suhteessa komission ennakolta toimittamaan ohjaukseen, sekä suunnitelmaan sisältyvän nettomenopolun vaikutukset julkisen talouden alijäämään ja velkaan. Neuvosto panee merkille komission arvion, jonka mukaan makrotaloutta ja julkista taloutta koskevat oletukset eroavat joissakin tapauksissa komission oletuksista, myös siksi, että niissä on otettu huomioon päivitetyt makrotaloutta ja julkista taloutta koskevat tiedot, mutta ovat yleisesti ottaen asianmukaisesti perusteltuja ja perustuvat päteviin taloudellisiin perusteluihin. Neuvosto panee merkille suunnitelman laajan finanssipoliittisen strategian ja näkymiin kohdistuvat riskit, jotka voisivat vaikuttaa makrotalouden skenaarion ja taustaoletusten toteutumiseen sekä suunnitelman nettomenopolun toteuttamiseen. Neuvosto panee merkille myös, että geopoliittiset riskit voivat luoda painetta puolustusmenoihin.

(34) Neuvosto odottaa Kyproksen olevan valmis mukauttamaan finanssipoliittista strategiaansa tarpeen mukaan sen nettomenopolun toteuttamisen varmistamiseksi. Neuvosto päättää seurata tiiviisti talouden ja julkisen talouden kehitystä, mukaan lukien suunnitelman skenaarion perusteena oleva kehitys.

(35) Neuvosto katsoo, että on perusteltua jatkaa keskustelua, jotta kumulatiivisten nettomenojen kasvuvauhdin vaikutuksista vuotuiseen valvontaan päästään yhteisymmärrykseen hyvissä ajoin ennen seuraavaa julkisen talouden valvontakierrosta.

(36) Neuvosto panee merkille komission kuvauksen uudistuksista ja investointitarpeista ja -aikomuksista, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin, ja korostaa, että on tärkeää varmistaa, että tällaiset uudistukset ja investoinnit toteutetaan. Neuvosto arvioi komission toimittamien raporttien perusteella näitä uudistuksia ja investointeja ja seuraa niiden täytäntöönpanoa eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa.

(37) Neuvosto odottaa Kyproksen antavan vuotuisissa edistymisraporteissa tietoja erityisesti edistymisestä neuvoston asettaman nettomenopolun toteuttamisessa ja laajempien uudistusten ja investointien toteuttamisessa eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.

(38) Neuvoston olisi asetuksen (EU) 2024/1263 17 artiklan mukaisesti suositettava Kyprokselle suunnitelmassa esitettyä nettomenopolkua,

SUOSITTAA, että Kypros

1. varmistaa, että nettomenojen kasvu ei ylitä tämän suosituksen liitteessä I vahvistettuja enimmäismääriä;

Tehty Brysselissä 21 päivänä tammikuuta 2025.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. DOMAŃSKI

LIITE I

Nettomenojen enimmäiskasvu
(vuotuinen ja kumulatiivinen kasvu, nimellisin luvuin)

Kypros

Vuosi		2025	2026	2027	2028
Kasvu (%)	Vuotuinen	6,0	5,0	5,4	4,3
	Kumulatiivinen (*)	8,9	14,3	20,5	25,7

(*) Kumulatiiviset kasvuluvut lasketaan perusvuoden 2023 perusteella. Kumulatiivisia kasvulukuja käytetään valvontatilissä noudattamisen jälkikäteen toteutettavassa vuotuisessa seurannassa.